

eduresourceza.com

ST BENEDICT'S COLLEGE
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
NOVEMBER EKSAMEN 2019
GRAAD 11
NAAM:

Afdeling A Leesbegrip

Teks 1:

Lees die onderstaande artikel en beantwoord die vrae wat daarop volg.

SIT DIT AF! Wanneer is dit tyd vir 'n digitale detoks?

1. Laat die vrees om buite selfoonkontak te wees (FoMo Fear of missing out) jou uitslaan in koue sweet? Is jy so besig om foto's op Instagram te laai dat jy vergeet van die hier en nou? Of raak jy angstig wanneer 'n restaurant nie WiFi bied nie? As jy "ja" sê op hierdie vrae, het jy 'n digitale detoks nodig.
2. Wat is 'n digitale detoks?
Alle telefone, slimfone, tablette, skootrekenaars en ander skerms word vir 'n sekere tyd afgeskakel. Hierdie skermvrye tyd gee jou die kans om iets te doen wat jy geniet en te rus.
3. So maak jy.
Al wat jy moet doen, is om jou elektroniese toestelle af te skakel. Is dit so maklik? Nie regtig nie. Die vrees dat jy iets gaan misloop, mag jou dalk angstig laat voel. Die volgende wenke kan jou help:
 - Laat weet die mense in jou lewe (ouers, vriende) dat jy vir 'n tyd nie aanlyn gaan wees nie.
 - Besluit wat jy in jou aften gaan doen: lees dalk 'n regte, nie-digitale boek.
 - Bel iemand en gesels met hulle. Die persoon sal verras wees om jou stem te hoor, want almal is so gewoond daaraan om net kort teksboodskappe te ontvang.
 - Hou "selfoonvrye" partytjies waar almal hul fone (en ander toestelle) by die deur los. Julle gaan baie lekkerder kuier!
 - Leef meer bewustelik: konsentreer op gesprekke en kyk mense in die oë.
 - Doen iets aktiefs om jou aandag van jou selfoon af te lei. Wees meer buite in die vars lug en gee meer aandag aan jou troeteldiere.
4. 'n Digitale detoks het 'n positiewe invloed op jou lewe.
Kovert, 'n internasionale maatskappy wat fokus op navorsing oor tegnologie en die invloed op die mens, het die volgende positiewe resultate na 'n digitale detoks gevind:
 - Beter postuur: Almal het meer begin opkyk. Hul kop was in 'n normale posisie en nie meer so vooroor-gebuig nie.
 - Gehalte vriendskappe: Omdat mense mekaar in die oë begin kyk het, het hulle

makliker met mekaar begin gesels. Hulle gesprekke het ook oor belangrike dinge gegaan.

- Interessante gesprekke: Omdat niemand gou iets kon Google nie, het mense geredeneer en gedebatteer. Gesprekke het dus ook anger geduur.
- Beter geheue: Mense het meer detail van mekaar onthou omdat daar nie selfone was om kommunikasie te onderbreek nie.
- Rustiger slaap: Mense voel meer uitgerus. Die rede hiervoor is dat hulle sonder blou selfoonskerms, wat die produksie van melatonien inhibeer, kon slaap. Melatonien is 'n chemiese stof in die brein wat help met slaap.
- Nuwe perspektief: Wanneer mense nie altyd aanlyn is nie, kan hulle meer nadink oor belangrike aspekte van hul lewe. Hulle kan dan beter besluite neem oor hul toekoms, verhoudings en emosionele gesondheid.

5. 'n Digitale detoks kan 'n mens se lewe verander en behoort 'n goeie gewoonte te word.

[466 woorde BRON: Verwerk uit *Rapport*, 6 Maart 2016]

- 1.1 Hoe weet jy of jy aan FoMo ly? Verduidelik een simptoem in jou eie woorde. (1)
- 1.2 Haal twee opeenvolgende woorde uit paragraaf 2 aan wat die proses van digitale detoks beskryf. (1)
- 1.3 Dink jy dit is maklik om hierdie detoks proses te begin? Motiveer jou antwoord. (1)
- 1.4. Sê of die volgende stelling WAAR of ONWAAR is.
- 1.4.1 Blou selfoonskerms veroorsaak dat meer melatonien afgeskei word. (1)
- 1.4.2. Haal aan om jou antwoord te motiveer. (1)
- 1.4. Waarom dink jy is dit belangrik om ander mense te laat weet dat jy vir 'n tyd lank nie aanlyn gaan wees nie? (1)
- 1.5. Noem twee wenke uit paragraaf 3 wat na selfoonvrye kommunikasie met ander mense verwys. (1)
- 1.6. Waarom sal die detoksproses vir jou makliker wees as jy met jou hond in die tuin speel? Noem een feit. (1)
- 1.7. Waarom sal 'n beter postuur ook beter vriendskappe verseker? (1)
- 1.8. Waarom sal 'n digitale detoks 'n mens help om beter besluite te neem? (1)
- [10]

Teks 2: Grafiek

Bestudeer die grafiek en beantwoord dan die vrae wat daarop volg.

Hierdie grafiek verwys na misdadaisyfers die afgelope 25 jaar - 1994-2019 en het in 'Die Beeld' 13/09/2019 verskyn.

- 2.1 Watter soort misdaad het die meeste gedaal? Kan jy aan 'n rede dink waarom dit so is? (2)
- 2.2. Waarom, dink jy, wil dié vragmotors kaap? (1)
- 2.3. Met watter persentasie het die misdaad waarin mense doodgemaak word gestyg? (1)

- 2.4. Wat het roof met beswarende omstandighede, vragmotorkapings en motorkapings in gemeen as jy na hulle prentjies kyk? (1)
- 2.5.1 Sê of die volgende stelling WAAR of ONWAAR is. (1)
Hierdie syfers geld vir die hele Suid-Afrika.
- 2.5.2. Motiveer jou antwoord deur uit die teks aan te haal. (1)
- 2.6. Sou jy sê dat jou gesin nou snags rustiger kan slaap as in 1994? Motiveer jou antwoord. (1)
- 2.7. Wat steel diewe van die boere in ons land? (1)
- 2.8. Watter een van die statistieke in die grafiek verbaas jou die meeste? Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- [10]

Teks 3: Spotprent

- 3.1. Wat beeld hierdie spotprent uit? (1)
- 3.2. Noem twee sportsoorte waaraan Jannie deelneem. Motiveer jou antwoord. (2)
- 3.3. Watter twee visuele bewyse is daar dat dit somer is? (2)
- 3.4. Hoe weet jy dat Jannie se tannie verbaas is? (1)
- 3.5. Watter visuele bewys is daar dat Jannie baie het om te leer? (1)
- 3.6. Sou jy sê dat Jannie se kamer 'n tipiese seunskamer is? Motiveer jou antwoord. (1)
- 3.7. Van watter tegnologie maak Jannie waarskynlik gebruik om hom met sy skoolwerk te help? (1)
- 3.8. Dink jy dis 'n goeie idee om die Wiskunde-slaagsyfer 20% te maak? Motiveer jou antwoord. (1)
- [10]

Afdeling B Opsomming

Die teks hieronder handel oor 'n kelner wat vyf mense se bestellings in 'n restaurant vir middagete neem.

Sê wat elke persoon wou eet en wat hulle wou drink.

- Som die vyf mense se kos- en drankbestelling puntsgewys in 5 volsinne op.
- Nommer die sinne puntsgewys van 1 tot 5.
- Elke sin tel 2 punte.
- Laat 'n reël tussen elke sin oop.
- Skryf 'n woordtelling aan die einde van die opsomming neer.
- Moenie volsinne direk uit die teks aanhaal nie.
- Skryf die opsomming in vyf volsinne van 70 woorde neer.
- Jy sal gepeenaliseer word as jou opsomming te kort (minder as 60 woorde) of te lank (meer as 80 woorde) is.
- Begin elke keer met die persoon se naam.
- Trek 'n streep deur jou beplanning.

LOGAN:	Dit is 'n baie warm dag en ek voel nie lus vir kos nie. Ek wil 'n gemiddelde grootte Griekse slaai hê. Ek hou nie van olywe nie, daarom wil ek geen olywe in my slaai hê nie. Ek wil asseblief 'n glas druïwesap hê om te drink.
KELNER:	Sekerlik, Meneer.
SANDILE:	Ek is 'n vegetariër en eet glad nie vleis of vis nie. Ek sal dus die sampioenpastei neem. Mag ek ekstra skyfies ook kry? Dankie. Ek wil asseblief mineraalwater hê om te drink.
KELNER:	Goed so.
RAHIL:	Elke keer as ek na 'n restaurant toe gaan, bestel ek 'n pizza. Daar is niks lekkerders as pizza nie. Mag ek asseblief 'n Margherita bestel? Ek wil graag 'n koppie koffie met warm melk hê om te drink.
LESEDI:	Ek is so honger ek kan 'n bees opeet. Ek het gisteraand laas geëet. Ek wil dus die 300 g biefstuk met groente en skyfies bestel, asseblief.
KELNER:	Hoe wil u die biefstuk gaargemaak hê?
LESEDI:	Goed gaar, asseblief.
KELNER:	Iets om te drink?
LESEDI:	Bring asseblief vir my 'n glas rooïwyn.
DYLAN:	Ek het gehoor dat hoenderdisse hierdie restaurant se spesialiteit is. Ek verkies witvleis bo rooivleis. Dit voel nie so swaar in jou maag nie. Ek wil die gebraaide hoender met groente en rys hê, asseblief. Ek wil asseblief lemonade met ys hê om te drink.
KELNER:	Baie dankie, almal. Ek wil net elkeen van julle se bestelling teruglees sodat ek seker kan wees julle kry die regte kos ...

Afdeling C Taalstrukture

Vraag 1 Sinstrukture

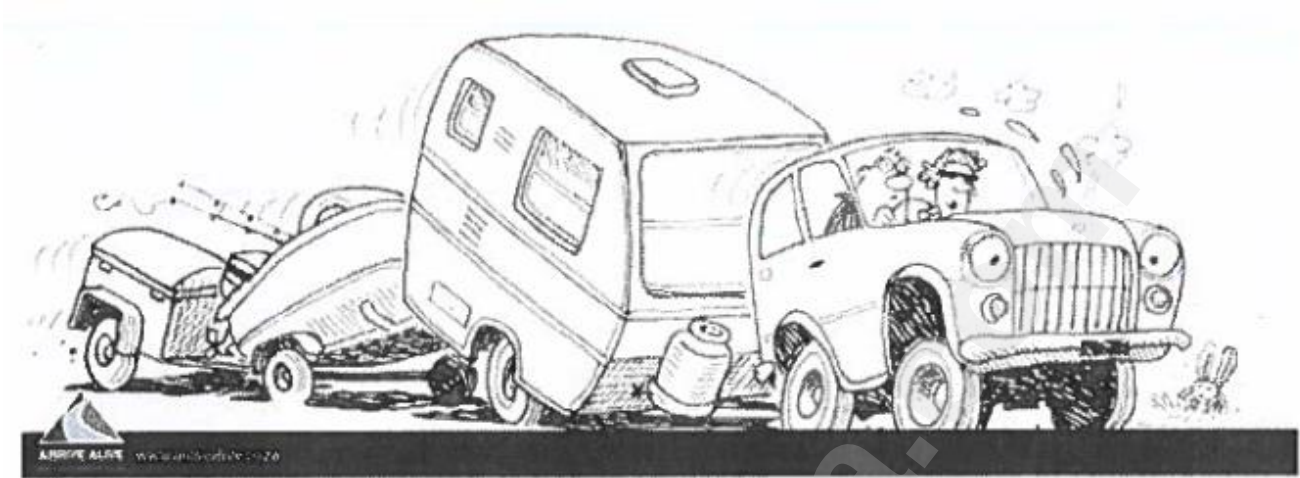

- 1.1. Die familie pak die karavaan en bakkie om met vakansie te gaan.
Verlede week ... (1)
- 1.2. Die ma moet die sambreel op die bakkie laai.
Volgende week ... (1)
- 1.3. Wil die kinders nog help om die bakkie te pak?
Nee, ... (1)
- 1.4. Die kind vra: "Pa, hoekom is jy so haastig?"
Die kind vra vir sy pa ... (1)
- 1.5. Die pa moet eers die karavaan se deure en vensters toemaak.
Die karavaan se deure en vensters ... (1)
- 1.6. Die pa is baie haastig om te ry. Die petrolprys gaan binnekort styg.
Aangesien ... (1)
- 1.7. Die pa wil so gou as moontlik ry, maar sy vrou en kinders kyk net vir hom.
Al ... (1)

- 1.8 Die pa pak al die bagasie in die bakkie. Hulle kan onmiddellik ry.
Nadat ... (1)
- 1.9 Die karavaan se bande moet gepomp word. Die bakkie se bande moet
gepomp word.
Sowel ... (1)
- 1.10. Die bal is alreeds deur die ma in die karavaan gepak.
Die ma ... (1)
- 1.11. Die kind vra vir sy pa of hy hom kan help om die bagasie in te pak.
Die kind vra: "Pa, ... (1)
- 1.12. Verander die sin in 'n vraag sodat die onderstreepte woorde die antwoord op die
vraag is.
Die kind wil graag met die bal op die strand speel. (1)
- 1.13. Die kinders moet hulle pa help.
Die kinders hoef ... (1)
- 1.14. Het hulle die sambreel al ingepak?
Nee, ... (1)
- 1.15. Die kinders sien uit na hulle vakansie. Die kinders het hard by die skool geleer.
Die kinders wat ... (1)
- 1.16. Die seun pak die sambreel in die karavaan sodat hy sy pa kan help.
Die seun pak die sambreel in die karavaan om ... (1)
- [16]

Vraag 2 Woordstrukture

Bestudeer die onderstaande prentjie. Doen elke keer wat tussen hakies gevra word.

[GENEEM UIT: www.geselsversekering.co.za, 11 Desember 2016]

Dis altyd 'n **2.1 (goed: gee die korrekte vorm)** idee om jou motor se wielbalansering **2.2 (_____: gee die ontbrekende woord)** laat nagaan om 'n **2.3 (glad: gee die intensiewe vorm)**, veilige rit te verseker.

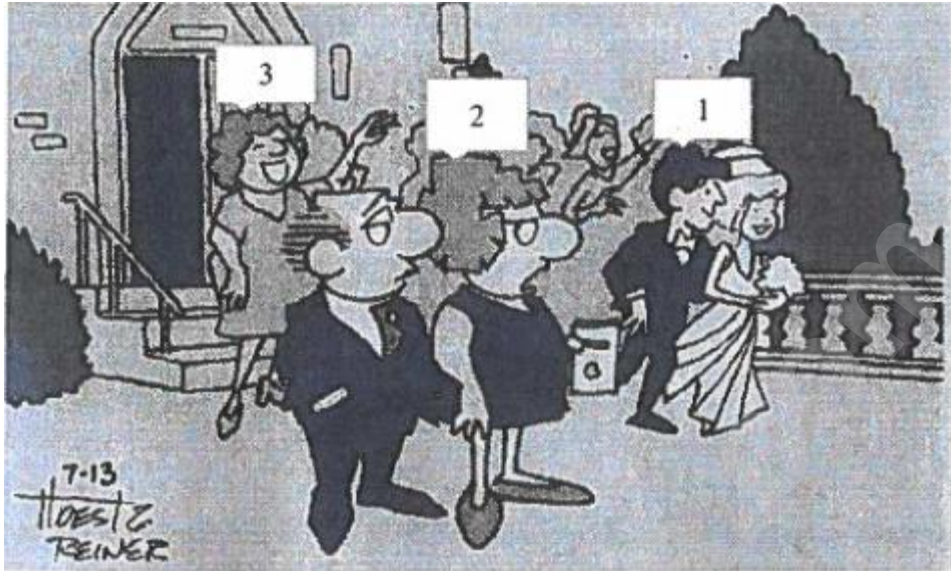
Behou 'n volgafstand van **2.4 (14: skryf uit in woorde)** sekondes wanneer die **2.5 (pad: gee die meervoud)** nat is of wanneer jy **2.6 (in die aand: gee een woord)** ry; andersins is 14 sekondes genoeg op 'n **2.7 (son: gee die korrekte vorm)** dag.

Laai die AA Rescue Service-funksie af, wat jou toegang tot bystanddiens sal gee, of jy nou 'n **2.8 (AA lid / AA-lid: kies die korrekte spelling)** is of nie. Onthou altyd om gereeld stil te hou om te rus, jou bene te strek en badkamer toe te gaan. Moegheid is een van die **2.9 (hooforsaak: gee die meervoud)** van **2.10 (ongelukke: gee die verkleining)** in die feestyd, saam met **2.11 (roekeloos: gee die korrekte vorm)** en dronkbestuur.

As jy verder as 1 000 **2.12 (kilometer: gee die afkorting)** gaan ry en nog 'n bestuurder saam **2.13 (van / oor / met: kies die korrekte voorsetsel)** jou in die motor het, verdeel die afstand tussen julle om te verseker dat julle jul bestemming veilig **2.14 (beryk / bereik: kies die korrekte spelling)**. As daar kinders in die motor is, neem motorvriendelike **2.15 (games: gee die korrekte Afrikaans)** saam om hulle besig te hou. Onthou, reissiekte word veroorsaak as jy nie die pad voor jou kan sien nie. Die **2.16 (belangrik: gee die oortreffende trap)** van alles: Hou by die spoedbeperkings!

[16 x ½ = 8]

Vraag 3 Kommunikasie

- Voer die instruksies uit deur elke **keer die** direkte woorde van die persoon wat praat neer te skryf.
- Elke respons moet tussen 15-20 woorde wees. Skryf die woordtelling na elke respons neer.

1. Die bruidegom is baie gelukkig en komplimenteer die bruid oor hoe sy lyk. Wat sê hy vir haar? (2)
2. Die vrou is 'n pessimis en dink nie dat die pasgetroude paartjie baie gelukkig gaan wees nie. Watter rede gee sy vir haar opinie? (2)
3. Die vrou is baie opgewonde oor haar seun (die bruidegom) se planne vir die wittebrood (honeymoon). Wat dink sy in verband met die bestemming (destination) en waarom dit so 'n goeie plek vir 'n wittebrood is? (2)

[6]

Totaal 70